

Ceturtdiena, 2022. gada 19. maijs

P9_TA(2022)0218

Cīņa pret nesodāmību par kara noziegumiem Ukrainā

Eiropas Parlamenta 2022. gada 19. maija rezolūcija par cīņu pret nesodāmību par kara noziegumiem Ukrainā (2022/2655(RSP))

(2022/C 479/07)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas un ziņojumus par Ukrainu un Krieviju,
- ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtus,
- ņemot vērā 1949. gada Ženēvas konvenciju un tās papildprotokolus,
- ņemot vērā 1899. gada un 1907. gada Hāgas konvencijas,
- ņemot vērā ANO 1948. gada 9. decembra Konvenciju par genocīda nepieļaujamību un sodīšanu par to un tās papildprotokolus,
- ņemot vērā Starptautiskās Krimināltiesas (SKT) 1998. gada 17. jūlija Romas statūtus un 2010. gada Kampalas grozījumus attiecībā uz agresijas noziegumu,
- ņemot vērā starptautisko tiesību principus, kuri ir atzīti Nirnbergas tribunāla statūtos un šā tribunāla spriedumā (Nirnbergas principi), kurus izstrādājusi ANO Starptautisko tiesību komisija un kuri nosaka, kas ir kara noziegums,
- ņemot vērā ANO Drošības padomes Rezolūciju Nr. 1820 (2008) par seksuālu vardarbību kā kara ieroci un Rezolūciju Nr. 1888 (2009), ar ko izveido amatu "īpašais pārstāvis jautājumos par seksuālo vardarbību konflikta laikā",
- ņemot vērā izvarošanas kā kara sastāvdaļas definīciju, ko 1998. gadā noteica Starptautiskais Kara noziegumu tribunāls Ruandai un Starptautiskais Kara noziegumu tribunāls Dienvidslāvijai,
- ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas 2022. gada 2. marta rezolūciju par agresiju pret Ukrainu un 2022. gada 24. marta rezolūciju par agresijas pret Ukrainu humanitārajām sekām,
- ņemot vērā ANO Cilvēktiesību padomes 2022. gada 4. marta rezolūciju par stāvokli cilvēktiesību jomā Ukrainā saistībā ar Krievijas agresiju, kurā iekļauts šis padomes lēmums izveidot neatkarīgu starptautisku izmeklēšanas komisiju,
- ņemot vērā Eiropas Padomes Parlamentārās asamblejas 2022. gada 28. aprīļa rezolūciju "The Russian Federation's aggression against Ukraine: ensuring accountability for serious violations of international humanitarian law and other international crimes" ("Krievijas Federācijas agresija pret Ukrainu: nodrošināt saukšanu pie atbildības par smagiem starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumiem un citiem starptautiskiem noziegumiem"),
- ņemot vērā 2022. gada 11. marta Versaļas deklarāciju,
- ņemot vērā Parlamenta priekšsēdētājas Robertas Metsolas vizīti Ukrainā 2022. gada 1. aprīlī un viņas paziņojumu par starptautiskajiem kara noziegumiem, kas tiek pastrādāti Ukrainā,
- ņemot vērā Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos ES vārdā sniegto 2022. gada 4. aprīļa paziņojumu par Krievijas pastrādātajām zvērībām Bučā un citās Ukrainas pilsētās,

Ceturtdiena, 2022. gada 19. maijs

- ņemot vērā SKT prokurora *Karim A.A. Khan* QC 2022. gada 2. marta paziņojumu “Stāvoklis Ukrainā: no 39 SKT dalībvalstīm saņemtie iesniegumi par nodošanu izskatīšanai un izmeklēšanas sākšana”,
 - ņemot vērā Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) 2022. gada 13. aprīļa ziņojumu par starptautisko humanitāro tiesību un cilvēktiesību pārkāpumiem, kara noziegumiem un noziegumiem pret cilvēci, kuri Ukrainā pastrādāti kopš 2022. gada 24. februāra,
 - ņemot vērā 2006. gada Nolīgumu starp Starptautisko Krimināltiesu un Eiropas Savienību par sadarbību un palīdzības sniegšanu,
 - ņemot vērā Padomes 2022. gada 13. aprīļa Lēmumu (KĀDP) 2022/638, ar ko groza Lēmumu 2014/486/KĀDP par Eiropas Savienības padomdevēju misiju civilās drošības sektora reformai Ukrainā (*EUAM Ukraine*)⁽¹⁾, ar ko tika grozītas *EUAM Ukraine* pilnvaras, lai sniegtu atbalstu Ukrainas iestādēm un atvieglotu izmeklēšanu un vajāšanu tiesas ceļā par jebkādiem starptautiskiem noziegumiem, kuri pastrādāti saistībā ar Krievijas agresiju pret Ukrainu,
 - ņemot vērā Komisijas priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1727 attiecībā uz *Eurojust* veiktu tādu pierādījumu vākšanu, saglabāšanu un analīzi, kas saistīti ar genocīdu, noziegumiem pret cilvēci un kara noziegumiem (COM(2022)0187),
 - ņemot vērā *Human Rights Watch* 2022. gada 3. aprīļa un 21. aprīļa ziņojumus par Ukrainu un *Amnesty International* 2022. gada 6. maija ziņojumu,
 - ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. un 4. punktu,
- A. tā kā kopš 2022. gada 24. februāra, kad Krievija sāka jaunu pret Ukrainu vērstā nelikumīgā, neizprovocētā un nepamatotā agresīvā kara fāzi, Krievijas bruņotie spēki un tiem pietuvinātas personas veic neselektīvus uzbrukumus civiliedzīvotājiem, tostarp nolaupīšanu, ārpustiesas nāvessoda izpildi un spīdzināšanu gan tajos Ukrainas apgabalos, kuros tie iebrukuši nesēn, gan iepriekš okupētajos apgabalos;
- B. tā kā tūkstošiem cilvēku ir zaudējuši dzīvību vai tikuši ievainoti, aptuveni 7,7 miljoni Ukrainas iedzīvotāju ir tikuši pārvietoti iekšzēmē un gandrīz 6 miljoni iedzīvotāju ir devušies bēgļu gaitās uz kaimiņvalstīm; tā kā saskaņā ar Ukrainas parlamenta cilvēktiesību komisāra sniegto informāciju kopš 2022. gada 24. februāra no Ukrainas uz Krievijas Federāciju piespiedu kārtā ir deportēti 400 000 Ukrainas civiliedzīvotāju, to skaitā vairāk nekā 200 000 bērnu; tā kā Krievijas bruņotie spēki un tiem pietuvinātas personas vairākkārt nav ļāvuši izveidot humanitāros koridorus un tādējādi bloķējuši vai kavējuši civiliedzīvotāju evakuāciju no aplenktajām teritorijām;
- C. tā kā Krievijas karaspēka un tam pietuvināto personu pastrādātās zvērības ir sasniegušas jaunu augstāko pakāpi, par ko liecina tas, ka svētdien, 2022. gada 3. aprīlī, Bučas — pilsētas, kas Ukrainas armijai nebija pieejama gandrīz mēnesi, — ielās tika atrastas nogalināto civiliedzīvotāju mirstīgās atliekas; tā kā no vairākām iepriekš okupētām Ukrainas pilsētām, to skaitā Bučas, Irpiņas, Hostomeļas, Ivankivas, un no citām Ukrainas bruņoto spēku atbrīvotām vietām tiek ziņots par masu kapiem, kuros apglabāti simtiem cilvēku, un par ielās atrastiem noslepkavotiem civiliedzīvotājiem, tostarp sievietēm, bērniem un vecāka gadagājuma cilvēkiem, no kuriem dažiem bija aiz muguras sasiestas rokas; tā kā iepriekš minētajiem gadījumiem līdzīgas zvērības, ļoti iespējams, regulāri notiek Ukrainas pilsētās un ciematos, kuros iebrukusi un kurus joprojām ir okupējusi Krievija un tai pietuvinātas personas, un tā kā kara noziegumu patiesais apmērs, iespējams, ir daudz lielāks, nekā līdz šim dokumentēts;
- D. tā kā daudzos ziņojumos, ko papildina fotoattēli un videomateriāli, ir dokumentēta tūlītēja nāvessoda izpilde civiliedzīvotājiem Krievijas okupētajos ciematos un pilsētās, civiliedzīvotāju arestēšana bez pienācīgas procedūras, bet ar nežēlīgu izturēšanos, kas klasificējama kā spīdzināšana, civiliedzīvotāju, tostarp bērnu, izvarošana, kuru pastrādājuši Krievijas bruņoto spēku karavīri un šiem spēkiem pietuvinātas personas, un nevadītas artilērijas, kasešu munīcijas un kājnieku mīnu izmantošana Krievijas uzbrukumā laikā apdzīvotās teritorijās; tā kā Krievijas karavīri izmanto seksuālu vardarbību kā kara ieroci, lai salauztu Ukrainas iedzīvotāju garu, un kā spīdzināšanas veidu, lai panāktu atzīšanos, izmantojot izvarošanu, piespiedu pakļaušanu un seksuālas vardarbības draudus, kas vērsti pret bērniem, sievietēm,

(1) OV L 117, 19.4.2022., 38. lpp.

Ceturtdiena, 2022. gada 19. maijs

vīriešiem vai šo cilvēku radniekiem; tā kā izvarošanu kā kara noziegumu ir visgrūtāk dokumentēt tādā veidā, lai ar attiecīgo lietu varētu vērsties tiesā un lai tā izturētu tiesas prāvas pārbaudi; tā kā no seksuāliem kara noziegumiem cietušie papildus fiziskam kaitējumam var saskarties ar dažādiem diskriminācijas un stigmatizācijas riskiem; tā kā laikam ir izšķiroša nozīme pierādījumu un liecību vākšanā un medicīniskās un psiholoģiskās palīdzības sniegšanā no seksuālas vardarbības cietušajām personām;

- E. tā kā Krievijas bruņotie spēki un tiem pietuvinātas personas ir aizturējuši, nolaupījuši, izraudzījušies par uzbrukuma mērķi un nogalinājuši žurnālistus, pilsētu mērus un cilvēktiesību aizstāvjus; tā kā saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām žurnālistus un plašsaziņas līdzekļu darbiniekus aizsargā Ženēvas konvencijas I papildprotokola 79. pants; tā kā saskaņā ar Eiropas Padomes Žurnālistikas un žurnālistu drošības aizsardzības platformas rīcībā esošo informāciju ir nogalināti vismaz 10 Ukrainas un starptautisko plašsaziņas līdzekļu darbinieki un daudzi citi tikuši ievainoti;
- F. tā kā Krievijas bruņotie spēki un tiem pietuvinātas personas ir bijuši iesaistīti civilā īpašuma, tostarp pārtikas, apģērba, sadzīves tehnikas, malkas un liela daudzuma graudu, izlaušanās, kā arī civilās infrastruktūras apšaudē, tostarp tādu infrastruktūras objektu apšaudē, kuri paredzēti neaizsargāto sociālo grupu vajadzībām, kā arī dzīvojamo ēku, skolu, bērnudārzu un slimnīcu apšaudē; tā kā Krievijas Federācijas bruņotie spēki un tiem pietuvinātas personas sistemātiski izved mākslas darbus, artefaktus un citus priekšmetus, kuriem ir augsta kultūras vērtība; tā kā Ukraina ir apsūdzējusi Krieviju vairāku simtu tūkstošu tonnu graudu nozagšanā un tā kā ANO ir apstiprinājusi, ka ir arvien vairāk pierādījumu tam, ka Krievijas karaspēks ir nolaupījis Ukrainas graudu krājumus un iznīcinājis graudu uzglabāšanas noliktavas, tādējādi saasinot globālo pārtikas krīzi un veicinot iespējamu badu Ukrainā; tā kā gandrīz 25 miljoni tonnu graudu joprojām ir iestrēguši Ukrainā tāpēc, ka Krievija iznīcina loģistikas infrastruktūru un bloķē jūras ceļus; tā kā kara ietekme uz vidi un veselību arī būs postoša un ilga;
- G. tā kā četrās Ženēvas konvencijās un I papildprotokolā, kurus ir parakstījušas arī Ukraina un Krievijas Federācija, ir noteikts, ka smagi starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumi līdzās citiem smagiem pārkāpumiem ir kara noziegums; tā kā ikviens, kas dod rīkojumu veikt vai veic šādas darbības vai ir to līdzdalībnieks, ir atbildīgs par šādiem noziegumiem;
- H. tā kā 2016. gada novembrī Krievija atsauc savu parakstu no Romas statūtiem; tā kā Ukraina nav parakstījusi Romas statūtus, taču ir divreiz īstenojusi savas prerogatīvas pieņemt SKT jurisdikciju attiecībā uz iespējamiem Romas statūtos minētiem noziegumiem, kas notikuši tās teritorijā, saskaņā ar Statūtu 12. panta 3. punktu;
- I. tā kā 2022. gada 2. martā SKT prokurors paziņoja, ka ir sācis izmeklēšanu par stāvokli Ukrainā, balstoties uz iesniegumiem, kas saņemti no SKT dalībvalstīm⁽²⁾;
- J. tā kā 2022. gada 3. martā Ukraina ar 45 iesaistīto valstu atbalstu izmantoja EDSO Maskavas mehānismu, lai pievērstos cilvēktiesību pārkāpumiem un Krievijas iebrukuma Ukrainā humanitārajai ietekmei;
- K. tā kā pirmajos trīs kara mēnešos Ukrainas Ģenerālprokuratūra ir sākusi vismaz 9 300 izmeklēšanas par iespējamiem kara noziegumiem, tostarp izlaušanās, slepkavībām, spīdzināšanu un izvarošanu, un identificējusi simtiem personu no Krievijas, kuras tiek turētas aizdomās par šo noziegumu pastrādāšanu;

(²) 2022. gada 1. martā viņa birojs saņēma iesniegumu no SKT dalībvalsts Lietuvas Republikas. 2022. gada 2. martā ar kopīgu iesniegumu pie SKT vērsās koordinēta grupa, kurā ietilpst šādas SKT dalībvalstis: Albānijas Republika, Austrālijas Savienība, Austrijas Republika, Beļģijas Karaliste, Bulgārijas Republika, Čehijas Republika, Dānijas Karaliste, Francijas Republika, Grieķijas Republika, Gruzija, Horvātijas Republika, Igaunijas Republika, Islande, Itālijas Republika, Īrija, Jaunzēlande, Kanāda, Kipras Republika, Kolumbijas Republika, Kostarikas Republika, Latvijas Republika, Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste, Lihtenšteinas Firstiste, Luksemburgas Lielhercogiste, Maltas Republika, Nīderlandes Karaliste, Norvēģijas Karaliste, Polijas Republika, Portugāles Republika, Rumānija, Slovākijas Republika, Slovēnijas Republika, Somijas Republika, Spānijas Karaliste, Šveices Konfederācija, Ungārija, Vācijas Federatīvā Republika un Zviedrijas Karaliste.

Ceturtdiena, 2022. gada 19. maijs

- L. tā kā valstu valdības un starptautiskās tiesu iestādes vairākkārt ir bijušas iniciatores centieniem panākt saukšanu pie atbildības, tostarp SKT sāktai oficiālai izmeklēšanai, kā arī Francijas, Vācijas, Lietuvas un Zviedrijas veiktai kriminālizmeklēšanai saskaņā ar universālās jurisdikcijas principu;
- M. tā kā 2022. gada 4. martā ANO Cilvēktiesību padome nobalsoja par starptautiskas izmeklēšanas komisijas izveidi Ukrainas jautājumā, kura ir pilnvarota izmeklēt cilvēktiesību un starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumus saistībā ar Krievijas 2022. gada iebrukumu Ukrainā; tā kā ANO Drošības padomes rīcība saistībā ar stāvokli Ukrainā ir paralizēta, jo Krievija var uzlikt veto jebkuram būtiskas rīcības mēģinājumam;
- N. tā kā 2022. gada 25. martā Polija, Lietuva un Ukraina paziņoja par kopējas izmeklēšanas komandas (KIK) izveidi, lai ar Eiropas Savienības Aģentūras tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (*Eurojust*) atbalstu un SKT prokurora biroja līdzdalību vāktu pierādījumus un izmeklētu kara noziegumus un noziegumus pret cilvēci, kā tika paziņots 2022. gada 25. aprīlī; tā kā, lai ātri spriestu tiesu, ir ļoti svarīgi koordinēt SKT un valdības struktūru veikto izmeklēšanu un citu mehānismu izmantošanu;
- O. tā kā SKT šajā situācijā nav jurisdikcijas attiecībā uz agresijas noziegumu, jo ne Ukraina, ne Krievijas Federācija nav ratificējusi Romas statūtus un to grozījumus, kas saistīti ar agresijas noziegumu; tā kā šis trūkums būtu jānovērš, izveidojot īpašu starptautisku tribunālu, kas būtu pilnvarots izmeklēt iespējamus agresijas noziegumus, ko pret Ukrainu pastrādājuši Krievijas un tās sabiedroto politiskie vadītāji un militārie komandieri, un vajāt tiesas ceļā šādus noziegumus pastrādājušās personas,
1. atkārtoti pauž visstingrāko iespējamo nosodījumu par Krievijas pret Ukrainu vērsto neizprovocēto, nelikumīgo un nepamatoto agresīvo karu un iebrukumu Ukrainā un prasa Krievijai nekavējoties izbeigt visas militārās darbības Ukrainā un bez nosacījumiem izvest visus bruņotos spēkus un militāro ekipējumu no visas starptautiski atzītās Ukrainas teritorijas saskaņā ar Starptautiskās Tiesas 2022. gada 16. marta rīkojumu;
 2. pauž vislielākās dusmas un sašutumu par ziņotajām zvērbām, tostarp pilsētu neselektīvu apšaudi ar artilērijas uguni, piespiedu deportācijām, aizliegtas munīcijas izmantošanu, uzbrukumiem civiliedzīvotājiem, kuri cenšas bēgt no konflikta zonām, izmantojot iepriekš saskaņotus humanitāros koridorus, civiliedzīvotāju nogalināšanu, seksuālo vardarbību, piespiedu pārvietošanu, tīšu izlaupīšanu un dzīvojamo rajonu un civilās infrastruktūras, tādas kā slimnīcas, medicīniskās telpas un aprikojums, skolas, patvertnes un ātrās palīdzības mašīnas, izvēršanos par uzbrukuma mērķi, un norāda, ka visas šīs darbības ir kvalificējas kā rupji starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumi un var tikt kvalificētas kā Krievijas Federācijas un tai pietuvināto personu Ukrainā pastrādāti kara noziegumi un ka par nevienu no šīm noziegumiem līdz šim neviens nav ticis ne vajāts tiesas ceļā, ne sodīts;
 3. stingri nosoda to, ka Krievijas bruņotie spēki un tiem pietuvinātās personas šausminošā un sistemātiskā veidā izmanto seksuālu un dzimumbalstītu vardarbību kā kara ieroci, un, atgādinot par ANO Rezolūciju Nr. 1820 (2008) par seksuālu vardarbību kā kara ieroci, apstiprina, ka izvarošana un cita veida seksuāla vardarbība var būt kara noziegums, noziegums pret cilvēci vai konstitutīvs akts attiecībā uz genocīdu un tāpēc par to būtu jāveic vajāšana tiesas ceļā saskaņā ar starptautisko tiesību noteikumiem un SKT Romas statūtiem, it īpaši to 7. un 8. pantu; pauž nožēlu par nelielo progresu, kas SKT ietvaros panākts faktiskā vajāšanā tiesas ceļā par pastrādātajiem seksuālajiem un dzimumbalstītajiem noziegumiem; uzskata, ka no nelikumīgā iebrukuma Ukrainā cietušo lietas šajā ziņā varētu radīt precedentu; aicina ES un tās dalībvalstis atbalstīt integrētu pieeju dzimumu līdztiesības nodrošināšanai visās pašlaik notiekošajās un turpmākajās izmeklēšanās;
 4. pauž pilnīgu atbalstu SKT prokurora sāktajai izmeklēšanai saistībā ar iespējamiem kara noziegumiem, noziegumiem pret cilvēci un genocīdu Ukrainā, ANO Augstās cilvēktiesību komisāres biroja izmeklēšanas komisijas darbam un neatkarīgu pilsoniskās sabiedrības organizāciju centieniem vākt un saglabāt pierādījumus par kara noziegumiem; uzsver to, cik svarīgs ir ātrs darbs un progress, lai nodrošinātu nepieciešamos pierādījumus izmeklēšanai un visu to personu kriminālvajāšanai, kuras ir atbildīgas par kara noziegumu un citu cilvēktiesību un starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumu atļaušanu, izdarīšanu un slēpšanu; uzsver nopietno risku, ka joprojām notiekošās karadarbības dēļ ar kara noziegumiem saistītie

Ceturtdiena, 2022. gada 19. maijs

pierādījumi tiks iznīcināti un ka tos nebūs iespējams savākt un droši saglabāt, lai izmeklētu Ukrainā pastrādātos kara noziegumus; uzskata, ka ātrai rīcībai ir izšķiroša nozīme visu to pasākumu veikšanā, kuri nepieciešami, lai nodrošinātu, ka cilvēktiesību pārkāpumus un kara noziegumus Ukrainā pastrādājušās personas tiek sauktas pie atbildības;

5. prasa sniegt atbalstu SKT prokuroram izmeklēt un saukt pie atbildības personas, kuras tiek turētas aizdomās par kara noziegumiem, noziegumiem pret cilvēci un, iespējams, genocīdu, sniedzot politisku atbalstu, darot pieejamus visus pieejamos pierādījumus, tostarp publiskos avotos pieejamus izlūkdatumus, informāciju un datus, satelītattēlus un pārtvertos sakaros iegūtu informāciju, un nodrošinot SKT vispārējam budžetam pienācīgus cilvēkresursus un finanšu resursus, lai pilnībā aizsargātu tās neatkarību un objektivitāti;

6. atzinīgi vērtē un pilnībā atbalsta Ukrainas prokuroru un izmeklētāju centienus saukt pie atbildības personas, kas atbildīgas par kara noziegumiem un noziegumiem pret cilvēci, un aicina ES dalībvalstis, starptautisko sabiedrību un attiecīgās iestādes pilnībā palīdzēt Ukrainas iestādēm šajā procesā;

7. aicina dalībvalstis un Komisiju sniegt visu nepieciešamo palīdzību, lai stiprinātu Ukrainas tiesu iestāžu spējas un resursus, kas nepieciešami efektīvai kara noziegumu izmeklēšanai un iztiesāšanai; aicina Komisiju un dalībvalstis sniegt atbalstu Ukrainas iestādēm, lai palīdzētu tām savas valsts līmenī izpildīt galvenos kritērijus cīņā pret nesodāmību par smagiem starptautiskiem noziegumiem, tostarp kara noziegumiem un noziegumiem pret cilvēci;

8. prasa ES iestādēm un dalībvalstīm veikt visus nepieciešamos pasākumus starptautiskajās institūcijās un procesos un SKT vai citos attiecīgos starptautiskos tribunālos vai tiesās, lai atbalstītu Krievijas un Baltkrievijas valdošo režīmu kriminālvajāšanu par kara noziegumiem, noziegumiem pret cilvēci, genocīdu un agresijas noziegumiem; turklāt prasa, lai šī izmeklēšana un ar to saistītā kriminālvajāšana tiktu attiecināta arī uz visu Krievijas bruņoto spēku personālu un valdības amatpersonām, kas iesaistītas kara noziegumos; tādēļ atzinīgi vērtē datu vākšanu un izmeklēšanu, ko vairākas dalībvalstis uzsākušas saskaņā ar universālās jurisdikcijas principu un atbalstot SKT darbu; tāpat atzinīgi vērtē *EUAM Ukraine* grozītās pilnvaras, kas tai ļaus atbalstīt Ukrainas iestādes visu to starptautisko noziegumu izmeklēšanā un kriminālvajāšanā, kuri izdarīti saistībā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā;

9. aicina Krievijas varas iestādes nekavējoties izbeigt Ukrainas pilsoņu piespiedu pārvietošanu un ļaut Ukrainas pilsoņiem, kas piespiedu kārtā pārvietoti uz Krievijas Federācijas teritoriju, droši atgriezties Ukrainā;

10. aicina dalībvalstis vākt pierādījumus un atbalstīt SKT prokurora veiktu izmeklēšanu, lai konstatētu, vai Krievijas bruņoto spēku un tiem pietuvinātu personu izdarītie kara noziegumi un noziegumi pret cilvēci Ukrainā ir genocīds;

11. uzstāj, ka ir jāuzlabo koordinācija starp dažādiem mehānismiem, kas izveidoti cīņai pret nesodāmību par kara noziegumiem Ukrainā, tostarp rīkojot starptautisku sanākumi, kuras mērķis ir koordinēt pierādījumu vākšanu un tādējādi uzlabot pārskatbildības procesu efektivitāti; aicina ES iestādes atbalstīt šos koordinācijas centienus;

12. aicina ES iestādes, jo īpaši Komisiju, ar jau pastāvošu daudzpusējo forumu, piemēram, ANO un Eiropas Padomes, atbalstu nodrošināt iespēju nekavējoties izveidot atbilstošu juridisko pamatu, kas ļautu radīt īpašu starptautisku tribunālu, kurš piespriestu sodus par agresīvajiem noziegumiem, ko pret Ukrainu pastrādājuši Krievijas un tās sabiedroto politiskie līderi un militārie komandieri; aicina ES iestādes, jo īpaši Komisiju, pēc iespējas ātrāk nodrošināt visus nepieciešamos cilvēkresursus un budžeta resursus, kā arī administratīvo, izmeklēšanas un loģistikas atbalstu šā tribunāla izveidei;

Ceturtdiena, 2022. gada 19. maijs

13. aicina ES iestādes, jo īpaši Komisiju, censties panākt līdzīgi domājošu starptautisko partneru un organizāciju, jo īpaši ANO Ģenerālās asamblejas, politisko atbalstu šā tribunāla izveidei;

14. atzinīgi vērtē to, ka Lietuva, Polija un Ukraina ir izveidojušas kopēju izmeklēšanas komandu, kuru koordinē *Eurojust*, kurā pirmo reizi piedalīsies SKT prokuratūra un kuras mērķis ir atvieglot izmeklēšanu un kriminālvajāšanu kopējai izmeklēšanas komandai iesaistītajās valstīs, kā arī izmeklēšanu un kriminālvajāšanu, kuru rezultātā būtu iespējams vērsties SKT; mudina dalībvalstis pievienoties kopējai izmeklēšanas komandai;

15. atzinīgi vērtē Komisijas 2022. gada 25. aprīļa priekšlikumu paplašināt *Eurojust* pilnvaras un operatīvās funkcijas attiecībā uz pierādījumu analīzi, saglabāšanu un apmaiņu, lai atbalstītu galveno starptautisko noziegumu, jo īpaši genocīda, noziegumu pret cilvēci, kara noziegumu un saistītu noziedzīgu nodarījumu, izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par tiem^(?); aicina *Eurojust* izmantot šīs jaunās pilnvaras, lai atbalstītu dalībvalstu kompetentās iestādes pierādījumu analīzē un palīdzētu nodrošināt šādu pierādījumu turpmāku pieņemamību valstu vai starptautiskajās tiesās vai līdzvērtīgos mehānismos; uzsver, ka pilnvaru paplašināšana būtu jāapvieno ar pienācīgu *Eurojust* finansējuma palielinājumu;

16. uzsver, ka ES un tās dalībvalstīm ir pilnībā jāizmanto savas spējas un pieejamie juridiskie līdzekļi, lai sauktu pie atbildības kara noziegumu izdarītājus; šajā sakarā atzinīgi vērtē Eiropola gatavību atbalstīt kopēju izmeklēšanas komandu un aicina šo aģentūru pēc pieprasījuma cieši sadarboties ar *Eurojust*;

17. atgādina, ka universālās jurisdikcijas principa mērķis ir censties nepieļaut, ka kara noziedznieki var palikt nesodīti, ļaujot visām valstīm izpildīt savu pienākumu saukt pie atbildības un sodīt vainīgos; uzskata, ka ir svarīgi nodrošināt dalībvalstu tiesibaizsardzības un tiesu iestādēm atbilstošus instrumentus, lai tās varētu efektīvi savākt pierādījumus, kas nepieciešami kara noziedznieku notiesāšanai; mudina dalībvalstis efektīvi izmantot universālās jurisdikcijas principu Ukrainā izdarīto kara noziegumu izmeklēšanai un kriminālvajāšanai un pastiprināt savstarpējo sadarbību, Komisijai uzņemoties koordinējošu un veicinošu lomu;

18. atkārtoti aicina Komisiju iesniegt ES rīcības plānu nesodāmības jomā un prasa tajā iekļaut īpašu sadaļu par Ukrainu;

19. aicina Komisiju ciešā sadarbībā ar SKT un *Eurojust* tās pārskatīto pilnvaru ietvaros strādāt pie tā, lai dokumentētu izvarošanu kara laikā, seksuālu izmantošanu un/vai cita veida seksuālu vardarbību Ukrainā, tostarp vācot statistikas datus vai izplatītākos pierādījumu veidus no attiecīgajiem ekspertiem un medicīniskajiem un farmaceitiskajiem ierakstiem, kā arī meklējot un dokumentējot ziņojumus par kara laikā notikušu izvarošanu Ukrainā, kuri parādās tiešsaistē presē un sociālajos medijos un pēc kuriem izmeklētāji var atrast no izvarošanas vai seksuālās vardarbības cietušās personas; prasa šo darbu papildināt ar līdzīgiem centieniem bēgļu nometnēs un, kad vien iespējams, uz vietas Ukrainā; prasa ES valstīm, uzņēmējvalstīm un tranzītvalstīm garantēt piekļuvi, tostarp izvarošanas upuriem, seksuālās un reproduktīvās veselības un tiesību pakalpojumiem, jo īpaši ārkārtas kontracepcijai, pēckontakta profilaksei un abortiem;

20. aicina starptautisko sabiedrību arī nopietni izmeklēt noziegumus pret vidi, jo īpaši milzīgu vides piesārņojumu, tostarp pārrobežu kaitējumu videi, un sodīt par tiem, jo Krievija turpina vērst triecienus pret rūpniecības objektiem un degvielas iekārtām, energoapgādes, ūdensapgādes, kanalizācijas sistēmām un citiem objektiem, radot plašu piesārņojumu un izpostot mitrājus, mežus, nacionālos parkus, aizsargājamas teritorijas, tostarp slēgto zonu 30 km rādiusā ap Černobiļu, un apdraudēto sugu dzīvotnes un tādējādi izraisot smagas ilgtermiņa sekas;

21. mudina izmeklēt apgalvojumus par to, ka Krievijas spēki un tiem pietuvinātas personas izlauza un iznīcina pārtikas noliktavas, kā arī veikt jēgpilnu novērtējumu par šādu darbību globālo ietekmi, jo īpaši uz jaunattīstības valstīm, kuras importē pārtiku;

(?) Komisijas priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1727 attiecībā uz *Eurojust* veiktu tādu pierādījumu vākšanu, saglabāšanu un analīzi, kas saistīti ar genocīdu, noziegumiem pret cilvēci un kara noziegumiem (COM(2022)0187).

Ceturtdiena, 2022. gada 19. maijs

22. uzsver, ka liela mēroga ES IT sistēmas ir svarīgas, lai nodrošinātu, ka kara noziedznieki nevar aizbēgt un nepamanīti iekļūt ES teritorijā; pauž pārliecību, ka pašreizējā ES tiesiskā regulējuma reforma attiecībā uz informācijas apmaiņu starp tiesībsardzības iestādēm paātrinās attiecīgās informācijas apkopošanu par kara noziedzniekiem dažādu dalībvalstu policijas datubāzēs;
23. tomēr pauž nožēlu par to, ka Interpols nav izveidots tā, lai būtu iespēja apturēt dalību tajā, un aicina Interpolu vismaz apturēt Krievijas Valsts centrālā biroja piekļuvi Interpola datubāzēm;
24. aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt darbības, kas veicina cilvēktiesību aizstāvju, kā arī tiesnešu un prokuroru apmācību un informētību par digitālajiem pierādījumiem un cilvēktiesību pārkāpumu digitālu reģistrāciju, lai palielinātu skaidrību par pieņemamības kritērijiem valsts un starptautiskajās tiesās;
25. atzinīgi vērtē to, ka Augstākā rada ir pieņēmusi Likumprojektu Nr. 7304, kas paredz atļaut SKT strādāt Ukrainā, un aicina Ukrainas iestādes atbalstīt centienus panākt vainīgo saukšanu pie atbildības par nopietniem starptautiskiem noziegumiem, steidzami ratificējot SKT Romas statūtus un oficiāli kļūstot par SKT locekli; aicina Ukrainas iestādes saskaņot Ukrainas tiesību aktus un procedūras ar starptautiskajām tiesībām, tādējādi stiprinot iekšējos juridiskos mehānismus, lai apkarotu nesodāmību par noziegumiem, saskaņot valsts tiesību aktus, jo īpaši Kriminālkodeksu, ar starptautiskajām krimināltiesībām un starptautiskajām humanitārajām tiesībām, un pieņemt skaidru un praktisku satvaru sadarbībai ar SKT un citām struktūrām, kas izmeklē Ukrainā izdarītos noziegumus; atgādina, ka visām konfliktā iesaistītajām pusēm ir stingri jāievēro starptautiskās humanitārās tiesības;
26. aicina Komisiju, dalībvalstis un starptautisko sabiedrību nodrošināt lielākus finanšu resursus un tehnisko palīdzību, lai savāktu un glabātu milzīgo skaitu pierādījumu par starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumiem, kara noziegumiem un noziegumiem pret cilvēci Ukrainā; šajā sakarībā aicina ES atbalstīt šo procesu, palielinot līdzekļus no Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumenta "Eiropa pasaulē";
27. atzinīgi vērtē pret Krieviju vērsto sankciju paketes un uzsver, ka tagad par prioritāti ir jānosaka tas, ka šīs sankcijas pilnīgi un efektīvi īsteno visa ES un ES starptautiskie sabiedrotie; aicina ātri pieņemt sesto sankciju paketi; aicina Komisiju steidzami izveidot juridisku instrumentu, kas ļautu konfiscēt iesaldētos Krievijas aktīvus un līdzekļus, lai tos varētu izmantot reparāciju maksājumiem un Ukrainas rekonstrukcijai;
28. pauž dziļu atzinību un cieņu attiecībā uz Ukrainas pilsoniskās sabiedrības darbu un apņēmību, tostarp tās darbu pie Ukrainā arvien notiekošo pārkāpumu dokumentēšanas un tās apņēmīgo atbalstu cīņai pret nesodāmību Ukrainā; atzīmē, ka Ukrainas teritorijā ir daudz nevalstisko organizāciju, kas cenšas dokumentēt kara noziegumus, tostarp masveida izvarošanu kara laikā, un ka to centieni ir jāatbalsta un jāapvieno; aicina visus starptautiskos un valstu pārskatatbildības rīcībspēkus cieši sadarboties ar pilsonisko sabiedrību, lai palīdzētu tiesu procesos, tostarp uzlabojot piekļuvi informācijai un saziņu ar cietušajiem un skartajām kopienām, nodrošinot publicitāti, procesa pārredzamību un pilsoniskās sabiedrības iesaistīšanos un šādi reaģējot uz Krievijas Federācijas pastrādātajiem nežēlīgajiem noziegumiem;
29. mudina dalībvalstis, tostarp piedaloties ANO Ģenerālās asamblejas Piektajā komitejā un ANO, nodrošināt, ka ANO Cilvēktiesību padomes izmeklēšanas komisijai ir pietiekami finanšu resursi, lai neatkarīgi īstenotu visus savu pilnvaru aspektus;
30. pauž dziļu nožēlu par lēmumu slēgt EDSO Īpašo novērošanas misiju Ukrainā, jo EDSO Pastāvīgajā padomē 2022. gada 31. martā netika panākta vienprātība par misijas pilnvaru pagarināšanu, un mudina dalībvalstis izpētīt visas iespējas atjaunot tās pilnvaras;
31. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Komisijas priekšsēdētājas vietniekam / Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos, Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, Apvienoto Nāciju Organizācijai, Eiropas Padomei, Eiropas Drošības un sadarbības organizācijai, Ukrainas prezidentam, valdībai un parlamentam, Krievijas Federācijas prezidentam, valdībai un parlamentam, kā arī SKT prokuroram.